

งานวิจัยเรื่อง

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิผู้ด้อยโอกาส จากประชาคมอาเซียน

ปีที่ทำวิจัย : พ.ศ. 2555

หน่วยงาน : สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้ด้อยโอกาส

สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ

.....

วัตถุประสงค์

1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิผู้ด้อยโอกาสจากประชาคมอาเซียน 2) เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ผลกระทบทางสังคมต่อกลุ่มผู้ด้อยโอกาส

ผลการวิจัย

พบว่า 1) ผลกระทบต่อผู้ด้อยโอกาสโอกาสเมื่อเข้าสู่ประชาคม ได้แก่ ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ ความมั่นคง และสังคม-วัฒนธรรม อาเซียน ผลกระทบต่อผู้ด้อยโอกาสทั้ง 3 ด้านนั้น ผลกระทบที่เป็นทางบวกมากที่สุด คือผลกระทบด้านเศรษฐกิจ อาทิ ราคาที่ดินจะสูงขึ้น มีแรงงานมากยิ่งขึ้น และมีมาตรการ การยกเว้นภาษี ส่วนผลกระทบทางด้านสังคม วัฒนธรรม และด้านความมั่นคง ดูเหมือนจะคาดประมาณไปทางลบ การละเมิดสิทธิเด็ก การค้ามนุษย์ และการกีดกันชาติ 2) สถานการณ์ผู้ด้อยโอกาสกับการคุ้มครองพิทักษ์สิทธิ พบว่า การปฏิบัติงานเพื่อคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้ด้อยโอกาส ของผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง เมื่อประเทศไทยจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียนนั้น ผู้ปฏิบัติงานทุกระดับ รวมถึงเครือข่ายส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่า ต้องทำงานหนักเพื่อคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ ผู้ด้อยโอกาสเพิ่มมากยิ่งขึ้นอย่างแน่นอน ปัญหาการสื่อสารทางด้านภาษาระหว่างผู้ปฏิบัติกับผู้ด้อยโอกาสดังกล่าวก็จะมีมากยิ่งขึ้นเช่นกัน 3) การเกิดกลุ่ม “ผู้ด้อยโอกาสใหม่” ในประชาคมอาเซียน ขณะที่ “ผู้ด้อยโอกาสเดิม” เป็นกลุ่มที่ขาดโอกาสในการเข้าถึงสิทธิการบริการขั้นพื้นฐานต่างๆ

ข้อเสนอแนะ

1. รัฐบาลโดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นเจ้าภาพหลัก โดยมีกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงาน กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข เป็นเครือข่ายในการสนับสนุนให้บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในระดับภูมิภาคและท้องถิ่น ศึกษาองค์ความรู้และรับทราบข้อมูลอาเซียนที่ทันต่อเหตุการณ์ ฯลฯ

2. รัฐบาลโดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นเจ้าภาพหลัก ต้องพัฒนาสร้างเสริมองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการพิทักษ์คุ้มครองสิทธิผู้ด้อยโอกาสที่มีอยู่ในปัจจุบัน และองค์ความรู้เกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนให้เข้มแข็ง

3. รัฐบาลโดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นเจ้าภาพหลัก และผู้นำชุมชนในท้องถิ่น ต้องสนับสนุนให้คนในท้องถิ่นเรียนรู้ด้านภาษาอังกฤษและภาษาของเพื่อนบ้าน วัฒนธรรมประเพณีของเพื่อนบ้าน เพื่อปฏิบัติงานติดต่อประสานงานกับผู้ปฏิบัติงานและอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ ฯลฯ

4. ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิผู้ด้อยโอกาส ต้องมีการทบทวนและให้ความยืดหยุ่นกับค่านิยม ความหมาย และเกณฑ์การพิจารณาคุณสมบัติของกลุ่มผู้ด้อยโอกาส เพื่อป้องกันการเลือกปฏิบัติ ฯลฯ

5. รัฐบาลต้องสร้างความร่วมมือกับประเทศสมาชิกเพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ อาทิ ปัญหาคนไร้สัญชาติ/ แรงงานข้ามชาติ/ การค้ามนุษย์/ ยาเสพติด ในกลุ่มประเทศสมาชิก

6. รัฐบาลต้องส่งเสริมบทบาทการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความร่วมมือในทุกกระดับ เพื่อลดความซ้ำซ้อนและสามารถเข้าถึงปัญหาได้อย่างแท้จริง โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนองค์กรปกครองท้องถิ่น เช่น การแก้ไขปัญหาแรงงาน การแก้ไขความยากจน และการแก้ไขปัญหาเอดส์ เป็นต้น

7. ภาครัฐควรจัดให้มีสวัสดิการ เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าเดินทาง ค่าอาหาร ให้กับอาสาสมัครทุกกลุ่ม ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ (10 ประเทศ) โดยเฉพาะอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) เพื่อเป็นกำลังใจในการทำงาน

8. ภาครัฐควรต้องเร่งออกกฎหมาย มารองรับการทำงานขององค์กรพัฒนาเอกชนให้ชัดเจนมากขึ้น มีการสร้างแรงจูงใจในการเข้าถึงแหล่งทุน หรือการสร้างแหล่งทุนภายในประเทศให้มากขึ้น สะดวกขึ้น ฯลฯ

9. ภาครัฐควรกระจายอำนาจในการตัดสินใจในทุกระดับของการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง และทันต่อการรับมือกับประชาคมอาเซียน

10. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรพัฒนาระบบการจัดสวัสดิการสังคมและส่งเสริมโครงการที่ชุมชนทำอยู่แล้ว ให้ควรทำต่อไป เช่น กองทุนสวัสดิการชุมชนตั้งแต่แรกเกิดจนตาย โครงการการออมวันละบาท ฯลฯ

11. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของชุมชน ให้ชุมชนดูแลกันเอง และควรมีการระดมทุน เพื่อให้การช่วยเหลือกลุ่มคนยากจนและผู้ด้อยโอกาสในชุมชนบนพื้นฐานวัฒนธรรมท้องถิ่น ฯลฯ

12. สื่อควรเป็นพื้นที่ให้แก่กลุ่มผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มเฉพาะอื่นๆ ในการนำเสนอหรือสะท้อนความหลากหลายของสังคมให้มากขึ้นทั้งในระดับชุมชน และระดับภูมิภาค รวมถึงระดับประเทศ

13. สนับสนุนขวัญและกำลังใจของกลุ่มเครือข่ายอาสาสมัคร และผู้นำชุมชน ฯลฯ